

T.C.
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV UYGULAMA ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Esaslar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Uygulama Esaslarının amacı; Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinde öğrenim gören engelli öğrencilerin eğitim öğretim sürecine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Uygulama Esasları; Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinin, lisans ve lisansüstü programlarında öğrenim gören engelli öğrencilere yönelik eğitim öğretim, sınav süreç ve işlemlerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Uygulama Esasları; Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Yönergesine, 14/8/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğine ve 8/3/2022 tarih ve 31772 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE4 - (1) Bu Uygulama Esaslarında geçen:

- a) Akademik birim: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesine bağlı Fakülte, Enstitü, Yüksekokulunu,
- b) Akademik Birim Temsilcisi: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinin akademik birimleri tarafından görevlendirilen öğretim elemanı,
- c) Birim Koordinatörü: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörünü,
- d) ÇÖZGER: Çocuklar için Özel Gereksinim Raporunu,
- e) Engelli Öğrenci: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen ve bu durumu engelli sağlık kurulu raporu ile tespit edilmiş Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi öğrencisini,
- f) Engelli Öğrenci Birimi: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Engelli Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Birimini,
- g) Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Tüm yaş grupları için Sağlık Bakanlığınca engelli/ÇÖZGER sağlık kurulu raporu vermeye yetkilendirilen hastanelerden alınmış ÇÖZGER/ESKR'yi,
- h) ESKR: Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporunu,
- i) Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırılması (ICD) Kodu: Sağlık kurulu raporlarında da kullanılan, hastalıkların sınıflandırması ve hastalık isimlerinin kesin kriterlere göre bir araya getirilmesinden oluşan uluslararası kategorik kodlama sistemini,
- j) İşaretleyici yardımı: Cevap kâğıdında kendileri kodlama yapamayacak veya açık uçlu

sorulara cevap yazamayacak öğrenciler için cevap kâğıdında kodlama yapmak veya yazılı cevap vermek üzere atanmış sınav görevlisini,

k) Okuyucu yardımı: Soruları kendileri okuyamayan öğrencilerin sınav sorularını okumak üzere atanmış sınav görevlisini,

l) Rektör: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü'nü,

m) Senato: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Senatosu'nu,

n) Üniversite: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesini,

o) Yönetmelik: Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmeliği, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim – Öğretim Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Genel Esaslar

MADDE 5 - (1) Okuyucu/işaretleyici yardımı, büyük puntolu soru kitapçığı, ek süre verilmesi gibi engelli öğrencilerin sınav süreçlerine yönelik uygulamalar; imkânlar çerçevesinde mümkün olduğunca engel türü ve engel derecesi göz önünde bulundurularak yapılır.

(2) Engelli aday veya öğrencilerin sınavlarda yanlarında veya üzerlerinde bulunduracakları engellerine yönelik kullandıkları araç ve gereç taleplerinin değerlendirilmesi için ESKR/ÇÖZGER ile birlikte araç ve gereç kullanma taleplerine ilişkin dilekçelerini, sınav tarihinden en az bir hafta öncesine kadar ilgili Bölüm Başkanlığına ulaştırmaları gerekmektedir. Beyaz baston ve benzer durumlar için sınav kurallarına uygun olmak, dilekçede belirtilmek ve ibraz edilen engelli sağlık kurulu raporunda taleple çelişen bir tanı bulunmamak koşullarıyla raporda yazmayan araç ve gereçler de sınav salonuna alınabilir.

(3) Engelli öğrencilere yönelik sınav uygulamalarından yararlanılabilmesi için öğrencilerin, ESKR veya ÇÖZGER'i bulunmalıdır. ÇÖZGER sadece 18 yaş altı bireyler için geçerlidir; 18 yaşını doldurmuş bireyler için daha önce almış oldukları ÇÖZGER'ler sınav başvurularında kullanılamaz. Ancak sınava başvuru tarihinden en fazla 3 ay öncesine kadar 18 yaşını dolduran kişilerin, bu süre zarfında ESKR alamamaları durumunda ÇÖZGER'i geçerli sayılır.

(4) Engelli öğrencinin başvuruda kullandığı ÇÖZGER veya ESKR usulüne uygun alınmamış ise kişi engelli öğrencilere yönelik sınav uygulamalarından yararlanamaz.

(5) Usulüne uygun alınmış ve üzerinde "sürekli" ibaresi bulunması durumunda ESKR/ÇÖZGER'in yenilenmesi istenemez, ancak engel düzeyinde sınav uygulamalarından yararlanma imtiyazını değiştirecek bir değişiklik olması beklenen hastalık/engel durumlarında, hastalığın güncel evresini/engel düzeyini gösteren güncel ESKR/ÇÖZGER, Üniversitemiz tarafından talep edilebilir.

(6) Yönetmelik ve ekinde tanımlanmamış engellilik durumu veya süreğen hastalığı olan veya tanımlananlardan farklı bir engel düzeyi olan ancak özel gereksinimi dolayısıyla Yönetmelikte geçen engelli sınav uygulamalarından yararlanmak öğrencilerin, ESKR veya ÇÖZGER ile başvuruları durumunda başvuruları senato tarafından değerlendirilerek karara bağlanır. Senato tarafından yapılacak değerlendirmelerde, varsa Yönetmelik ve ekinde geçen emsal tanı ve engel düzeyleri göz önünde bulundurulur.

Derslerin yürütülmesi

MADDE 6 - (1) Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin özel durumlarına uymayan, başarılarını olumsuz etkileyecek koşulları ortadan kaldırmak, eğitim ve

öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla destekleyici hizmetlerin geliştirilmesine ilişkin ders uygulama usul ve esasları aşağıda belirtildiği gibidir:

a) Her eğitim öğretim yılı başında üniversitemize yeni kayıt yaptıran, engellilik durumunu bildiren öğrencilere Engelli Öğrenci Birimi tarafından uygulanacak oryantasyon çalışması kapsamında üniversite birimleri, sunulan hizmetler, yönetmelik hakkında bilgi verilir, ilgili akademik birimlere ve akademik birim temsilcilerine yönlendirmeler yapılır.

b) Öğretim elemanları engelli Öğrenci Birimi ve ilgili akademik birim tarafından verilen engelli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür. c) Engelli öğrenciler için binaların erişilebilirliği Engelli Öğrenci Biriminin koordinasyonu ile, ilgili akademik ve idari birimler tarafından sağlanır.

d) Sınıflarda engelli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak, hareket kısıtlılığına yol açmayacak tedbirler alınır.

e) Derslerde kullanılan eğitim öğretim materyalleri engelli öğrencilerin gereksinimleri ve imkânlar doğrultusunda ilgili akademik birim, akademik birim temsilcisi ve Engelli Öğrenci Biriminin desteğiyle hazırlanır.

f) Engelli öğrencilerin talepleri halinde ders planı, ders notları, sunumlar ve benzeri tüm ders içerikleri akademik dönemlerin başında veya her dersten en az 48 saat önce çıktı olarak veya elektronik formatta akademik birimin desteği ile ilgili öğretim elemanı tarafından sağlanır.

g) Engelli öğrencilerin talep etmesi halinde üniversite kütüphanesinden talep ettiği yayınlar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunlarına uygun olarak çoğaltılır veya ödünç verilir,

h) Engel durumundan kaynaklanan ihtiyaçları doğrultusunda engelli öğrencilerin ilgili akademik birimlerce, ilgili öğretim elemanının bilgisi ve yazılı izni dâhilinde öğrencilerin dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilebilir.

i) İşitme engelli öğrenci bulunan dersliklerde oturma düzeni, öğrencinin işitme cihazı kullanıp kullanmamasına bakılmaksızın, öğretim elemanını ve diğer sınıf arkadaşlarını rahatlıkla duyabileceği veya görebileceği şekilde oluşturulur.

j) Öğretim üyeleri, özellikle işitme kaybı olan öğrencilerin isteği halinde dersi, yüzü sınıfa dönük olarak anlatır.

k) Görme engelli öğrenciler için derslerde kullanılan eğitim öğretim materyalleri imkânlar doğrultusunda öğretim elemanı tarafından, kabartma (Braille) tarzında veya sesli olarak, az gören öğrenciler için uygun (16 ve daha büyük) puntolarda hazırlanır.

l) Görme engelli öğrencilerin derslerde kullandıkları bilgisayarlara ihtiyaç halinde sesli programlar ilgili akademik birim tarafından yüklenir.

m) Görme engelli öğrencilerin derslerle ilgili görsel materyalleri görenlerle eşit miktarda kavrayabilmesi için dersi veren öğretim elemanı tarafından sesli betimleme yapılır.

n) Engelli öğrencilere verilen ödev ve projeler bu öğrencilerin engel durumu dikkate alınarak uyarlanır.

Ders muafiyeti

MADDE 7 - (1) Ders muafiyeti uygulaması bulunmamakta olup, öğrencilerin başvurmaları halinde öğrenciye varsa başvurdukları dersin eşdeğerinin verilmesi sağlanır. Bunun sağlanamaması durumunda ise ders programı bu konuda gelişen program ve teknik kullanılarak öğrenciye uyarlanarak yürütülür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Sınav uygulamaları

MADDE 8- (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin özel durumlarına uymayan, başarılarını olumsuz etkileyecek koşulları ortadan kaldırmak, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla destekleyici hizmetlerin geliştirilmesine ilişkin sınav uygulama usul ve esasları aşağıda belirtildiği gibidir:

a) Sınav öncesinde ilgili akademik birim tarafından sınava katılacak engelli öğrenci olup olmadığı kontrol edilir.

b) Sınavla ilgili yapılacak duyuru ve ilanlar engelli öğrencilerin özel durumları göz önünde bulundurularak yapılır.

c) Görme kaybı ve görme güçlüğü olan öğrencinin talep etmesi durumunda yazılı sınavlarda engelli öğrenciye refakat edecek, ilgili dersin terminolojisine hâkim bir öğretim elemanı, okuyucu-işaretleyici/yazıcı olarak görevlendirilir.

d) Engelli öğrenci, talep etmesi halinde gerekli durumlarda sınav gözetmeni eşliğinde ayrı bir salonda sınava alınabilir.

e) Engelli öğrenciler için sınav salonu seçimi erişilebilirlik kuralları göz önünde bulundurularak yapılır. Sınav salonlarının erişilebilirliği ilgili akademik ve idari birimler tarafından sağlanır.

f) Erişilebilir bina/salon olmaması durumunda engelli öğrencinin sınav salonuna erişebilmesi için ek tedbirler alınır.

g) Engelli öğrencinin ihtiyaç duyması halinde sınava yardımcı araç-gereçle (işitme cihazı, teleskopik gözlük, büyüteç vb.) ya da ilaç, tıbbi araç-gereçle (insülin pompası vb.) girmesine ilgili öğretim elamanının bilgisi dâhilinde izin verilir.

h) Gerekli durumlarda engelli öğrencinin sınavlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır. Düzeltilmiş engeli en az %40 ve üzerinde görme engelliler için sesli program yüklü bilgisayarlarla yapılacak sınav düzenlemeleri yapılır. Bu sınav uygulamalarından yararlanabilecek öğrencilerin belirlenmesine yönelik hususlarda ilgili kurul karar verebilir.

i) Görme kaybı veya görme güçlüğü olan öğrencinin talep etmesi durumunda büyük puntolu soru kâğıdı/kitapçığı hazırlanır.

j) Konuşma ve işitme bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulamalarında uyarılama veya uygun ölçme ve değerlendirme metodları kullanılır,

k) Yeti kaybı olan öğrencinin talep etmesi durumunda sınav bir günde iki kez yapılacak şekilde planlanır.

l) Öğrencinin sınav süresince engellilik, hastalık veya diğer sağlık durumu göz önünde bulundurularak gerektiğinde şeker düzeyini ölçme, astım ilacını kullanma, oksijen tedavisi alma veya tuvalete çıkma gibi durumlar için izin verilir.

m) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde engelli öğrencinin karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı ara istemesi durumunda sınav yerine geri dönmesi ve ihtiyacın engellilik durumu ile ilgili olması kaydıyla sınav görevlisi tarafından sınava kısa bir ara verilebilir. Ara verilen süre sınav süresine ilave edilir. Sınavı gerçekleştiren görevli durumu dersin öğretim üyesine bildirir.

n) Engelli öğrencinin talep etmesi ve ilgili Yönetim Kurulunun uygun görmesi halinde öğrencilerin performansının en iyi şekilde değerlendirilebilmesi için öğrencinin engel türüne ve engel düzeyine göre aynı bilgiyi ölçen başka sorular hazırlanabilir veya eşdeğer başka bir değerlendirme yöntemi kullanılabilir.

o) ESKR veya ÇÖZGER'de; Ek-1'deki tanıları, engellilik düzeyleri ve Sağlık Bakanlığı ICD-10- TRM Hastalık ve Sağlık Girişimi Sınıflandırma kodları yer alan engelli öğrenciler ile ilköğretimi bitirmeden önce işitme engeli tanısı almış, düzeltilmiş engeli %40 ve

üzeri veya düzeltilmemiş engeli %70 ve üzeri olanlardan Ek-2'deki kodlar yer alan işitme engelli öğrenciler ek süre yardımı alabilir.

p) Ders geçme için yapılacak olan sınavlarda, grafik, çizim ve açık uçlu sorular gibi sınav içeriği göz önünde bulundurularak verilecek olan ek süre sınavın toplam süresinin %15 ile %30'u arasında belirlenir.

q) Sınav tarihinde kaza, yaralanma veya travmalara bağlı olarak geçici sağlık problemi veya hastalık durumu oluşması veya hamileliğin tespiti durumunda yukarıdaki maddeler kapsamında engelli sınav uygulamalarından yararlanmak isteyen öğrenciler durum bildirir sağlık kurulu raporunu, hafta sonu yapılacak sınavlar için sınavın yapılacağı hafta içerisinde en geç çarşamba günü mesai bitimine kadar, hafta içi yapılacak sınavlar için ise en geç sınav tarihinden iki gün öncesine kadar durum bildirir sağlık kurulu raporunu ilgili akademik birime sunar. Bu sürenin bitiminden sonra sunulan raporlar için sınavla ilgili düzenleme yapıp yapılamayacağı hususu, ilgili akademik birim tarafından imkânlar dâhilinde değerlendirilir.

r) Sağlık raporunun durum bildirir sağlık kurulu raporu olmaması veya özel merkezden alınmış olması durumunda sınavın geçerli sayılabilmesi için durum bildirir sağlık kurulu raporu vermeye yetkili devlet hastanesi veya üniversite hastanelerinden alınmış sağlık kurulu raporunun, sınavdan sonraki ilk hafta içerisinde en geç cuma günü mesai bitimine kadar ilgili kuruma ibraz edilmesi gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli Ve Son Hükümler**

Uyuşmazlık ve hüküm bulunmayan hâller

MADDE 9 - (1) Engelli öğrenci, bu uygulama esaslarında yer alan hükümler ile ilgili olarak öğrencisi bulunduğu akademik birimde uyuşmazlık yaşarsa ya da bu uygulama esaslarında tanımlanmamış bir sorunla karşılaşması durumunda Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörlüğü'nün görüşü alınarak ilgili akademik birim yönetim kurulu tarafından karara bağlanır.

Yürürlükten kaldırılan uygulama esasları

MADDE 10 - (1) 13.10.2019 tarihli ve 30917 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'ne, 06.01.2019 tarihli ve 30647 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'ne ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Yönergesi'ne dayanılarak hazırlan "Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Engelli Öğrenci Eğitim-Öğretim Ve Sınav Uygulama Esasları" yürürlükten kaldırılmıştır

Yürürlük

MADDE 11 - (1) Bu Uygulama Esasları hükümleri Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 -(1) Bu Uygulama Esasları hükümlerini Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü yürütür.

Usul ve Esasların kabul edildiği Senato Kararının	
Tarihi	Sayısı
30.04.2024	2024/30-38

